

Stapi lífeyrissjóður

Ársreikningur 2015

Stapi lífeyrissjóður
Strandgötu 3
600 Akureyri
kt. 601092-2559

Áritun óháðra endurskoðenda	2
Áritun tryggingastærðfræðings	3
Skýrsla stjórnar	4
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	5
Efnahagsreikningur	6
Yfirlit um sjóðstreymi	7
Tryggingadeild	
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	8
Efnahagsreikningur	9
Yfirlit um sjóðstreymi	10
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu	11
Séreignardeild	
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	12
Efnahagsreikningur	13
Yfirlit um sjóðstreymi	14
Skýringar	15
Stjórnarháttayfirlýsing	31

Áritun óháðra endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Stapa lífeyrissjóðs

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Stapa lífeyrissjóðs fyrir árið 2015. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega úttekt, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrgir fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fáiast um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðunin felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits lífeyrissjóðsins sem varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreiknings sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af breytingu á hreinni eign lífeyrissjóðsins á árinu 2015, efnahag hans 31. desember 2015 og breytingu á handbæru fé á árinu 2015 í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

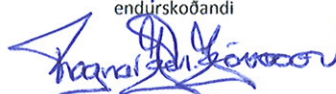
Akureyri, 14. mars 2016

Deloitte ehf.

Knútur Þórhallsson

endurskoðandi

Ragnar Jóhann Jónsson

endurskoðandi

Áritun tryggingastærðfræðings

Til stjórnar og sjóðfélaga Stapa lífeyrissjóðs

Undirritaður hefur metið lífeyrisskuldbindingar Stapa lífeyrissjóðs í árslok 2015. Matið er framkvæmt í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 391/1998 um tryggingafræðilegar athuganir á lífeyrissjóðum og forsendur fyrir þeim og leiðbeinandi reglur Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga um tryggingafræðilegt mat á stöðu lífeyrissjóða.

Forsendur sem miðað er við eru m.a. lífslíkur árána 2007-2011, meðalörorkulíkur íslenskra lífeyrissjóða og 3,5% vexti p.a.

Yfirlit yfir helstu niðurstöður matsins er að finna í yfirliti um tryggingafræðilega stöðu sem og í skýringu nr. 15.

Skuldbindingar sjóðsins eru reiknaðar á grundvelli upplýsinga úr iðgjalda- og lífeyrisbókhaldi sjóðsins um áunnin réttindi virkra og óvirkra sjóðfélaga skipt eftir aldri þeirra og lífeyrisgreiðslur til einstakra sjóðfélaga í árslok 2015. Miðað er við réttindaákvæði í samþykktum sjóðsins.

Í matinu eru reiknaðar út áfallnar skuldbindingar vegna þeirra sjóðfélaga, sem þegar eiga réttindi í sjóðnum og áætlaðar framtíðarskuldbindingar vegna þeirra iðgjalda, sem ætla má að virkir sjóðfélagar greiði til sjóðsins þar til þeir hefja töku lífeyris. Þessi áætluðu framtíðariðgjöld svo og áætlaður rekstrarkostnaður og fjármagnsgjöld í framtíðinni eru núvirt miðað við árslok 2015, með sama hætti og skuldbindingar. Þá er í matinu tekið tillit til endurmats á skuldabréfaeign sjóðsins, en hún hefur verið núvirt miðað við sömu ávöxtunarkröfu og skuldbindingarnar eða 3,5%. Ennfremur er bókfært virði markaðseigna fært til meðalmarkaðsverðs síðustu þriggja mánaða ársins.

Niðurstaða athugunarinnar er sú að eignir Stapa lífeyrissjóðs, að meðtöldu verðmæti framtíðariðgjalda umfram skuldbindingar, eru 0,4% af skuldbindingum.

Reykjavík, 14. mars 2016

Bjarni Guðmundsson
tryggingastærðfræðingur

Skýrsla stjórnar

Stapi lífeyrissjóður starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur starfsleyfi frá Fjármálaráðuneytinu í samræmi við 52. gr. þeirra laga. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins. Sjóðurinn skiptist í tvær deildir Tryggingadeild og Séreignardeild.

Nýjar reglur um ársreikninga

Ársreikningur sjóðsins er unnin í samræmi við nýjar reglur nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða, sem Fjármálaeftirlitið hefur sett. Fyrra árs tölum er breytt til samræmis við hinar nýju uppgjörsaðferðir. Þá hafa kennitölur vegna eldri ára verið endurreiknaðar til samræmis við hinar nýju reglur þar sem það á við. Nánari grein er gerð fyrir áhrifum breytinganna í skýringu 2 í reikningnum.

Helstu upplýsingar um rekstrarár, væntanleg þróun sjóðsins og yfirlýsing um stjórnarhætti

Árið 2015 var gott rekstrarár fyrir Stapa lífeyrissjóð. Ávöxtun á eignum sjóðsins var góð, sjóðurinn náði ávöxtunarmarkmiðum sínum og áhætta var innan þeirra marka sem stefnt var að. Tryggingafræðileg staða sjóðsins batnaði verulega á árinu og var jákvæð í lok árs. Samþykkt var að taka upp nýtt réttindakerfi hjá sjóðnum á ársfundi hans 2015 og tekur hið nýja kerfi gildi 1. janúar 2016. Nýja kerfinu er ætlað að tryggja mun betur en áður að gott jafnvægi haldist milli eigna sjóðsins og skuldbindinga. Þessi kerfisbreyting mun að öllum líkindum hafa talsverð áhrif á starfsemi sjóðsins til framtíðar lítið. Stjórn gerir ráð fyrir að starfsemi sjóðsins verði með svipuðu sniði á næstu árum. Gert er ráð fyrir að ávöxtun sjóðsins standi undir vexti skuldbindinga til framtíðar lítið og að nýtt réttindakerfi tryggi jafnvægi þarna á milli. Stjórn sjóðsins hefur samþykkt sérstaka yfirlýsingu um stjórnarhætti, sem birt er með ársreikningi þessum.

Sjóðfélagar og iðgjöld

Á árinu 2015 greiddu 19.289 sjóðfélagar hjá 2.821 launagreiðendum iðgjöld til Tryggingadeildar sjóðsins. Iðgjöld ársins námu alls 7.664 millj. kr. Iðgjöld til Tryggingadeildar voru kr. 7.431 millj. kr. og hækkuðu um 11,5% frá fyrra ár en iðgjöld til Séreignardeildar hækkuðu um 38,1% milli ára og voru 233,6 millj. kr. Fjöldi virkra sjóðfélaga sem að jafnaði greiða iðgjöld til sjóðsins með reglubundnum hætti í mánuði hverjum voru 13.348 hjá Tryggingadeild og 726 hjá Séreignardeild.

Lífeyrisgreiðslur

Heildarlífeyrisgreiðslur Tryggingadeildar sjóðsins á árinu námu 4.472 millj. kr. og hækkuðu um 9,6% frá fyrra ári. Eftirlaunagreiðslur námu 2.935 millj. kr. örorkulífeyrir nam 1.272 millj. kr., makalífeyrir nam 221 millj. kr. og barnalífeyrir 45 millj. kr. Þá námu lífeyrisgreiðslur úr Séreignardeild 140 millj. kr. Þar af var sérstök útborgun séreignar skv. lögum 20 millj. kr. Lífeyrisþegar í árslok voru 8.319.

Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður sjóðsins á árinu 2015 var 285 millj. kr. Rekstrarkostnaður sem hlutfall af eignum var 0,16%. Stöðugildi á árinu voru 13,5 og námu launagreiðslur 138 millj. kr.

Ávöxtun og eignir

Hrein eign Tryggingadeildar til greiðslu lífeyris nam 174.443 millj. kr. og hækkaði um 13,7% frá fyrra ári. Nafnávöxtun deildarinnar var jákvæð um 11,4% og raunávöxtun 9,2%. Hrein eign Séreignardeildar var 4.828 millj. kr. og hækkaði um 9,6% frá fyrra ári. Séreignardeildin býður upp þrjú ávöxtunarsöfn, Innlána safnið, Varfærna safnið og Áræðna safnið og var hrein raunávöxtun safnanna 2,7%, 7,9% og 8,0% á árinu.

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt hefur verið gerð á stöðu Tryggingadeildar sjóðsins í árslok 2015. Tryggingafræðileg afkoma ársins var jákvæð um 11.077 millj. kr. og var tryggingafræðileg staða sjóðsins jákvæð í árslok um 1.158 millj. kr. eða 0,4%.

Stjórn og framkvæmdastjóri Stapa lífeyrissjóðs staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2015 með undirritun sinni.

Akureyri, 14. mars 2016

Í stjórn

Yfirlingur Guðrúnsson
Unnur Harald
Tryggvi Jóhannsson
Ágúst Jóna Hann
Kristín Hædd.
Seinnir Haldr L.

Spurð Áðalbjarnaard
Ella Jónsdóttir

Framkvæmdastjóri

Ásgerður Þórunn

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2015

	Skýr	2015	2014
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		2.524.315	2.225.369
Iðgjöld launagreiðenda		5.140.163	4.608.840
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(99.836)	(24.967)
		<u>7.564.641</u>	<u>6.809.243</u>
Sérstök aukaframlög	3	<u>346.009</u>	<u>352.268</u>
		<u>7.910.649</u>	<u>7.161.511</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	4.611.976	4.325.901
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		73.491	67.762
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	5	3.531	4.456
Eftirlaun frá Tryggingastofnun		(2.234)	(2.754)
		<u>4.686.763</u>	<u>4.395.366</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	11.369.197	6.525.562
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	6.627.730	2.483.250
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		100.291	87.439
Vaxtatekjur af handbæru fé		354.520	430.491
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		14.291	23.598
Ýmsar fjárfestingartekjur		5.353	40.626
Fjárfestingargjöld	8	(43.742)	(50.461)
		<u>18.427.640</u>	<u>9.540.506</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	285.009	286.025
Aðrar tekjur (önnur gjöld)			
	12	<u>94.742</u>	<u>(207.269)</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		21.461.260	11.813.357
Hrein eign frá fyrra ári		<u>157.810.390</u>	<u>145.997.033</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>179.271.650</u>	<u>157.810.390</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2015

	Skýr	31.12.2015	31.12.2014
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10	79.374.216	64.129.472
Skuldabréf	11	86.646.688	80.032.266
Bundnar bankainnstæður		2.153.550	2.762.990
		<u>168.174.453</u>	<u>146.924.728</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		795.959	666.592
Fyrirframgreiddur kostnaður		2.333	0
Aðrar kröfur		165.865	38.802
		<u>964.158</u>	<u>705.394</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	14	59.450	61.301
Handbært fé		<u>10.181.495</u>	<u>10.995.866</u>
Eignir samtals		<u>179.379.556</u>	<u>158.687.290</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Skuldir við lánastofnanir		0	830.365
Aðrar skuldir		107.906	46.535
Skuldir samtals		<u>107.906</u>	<u>876.900</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>179.271.650</u>	<u>157.810.390</u>
Skuldbindingar utan efnahags	16		

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2015

	2015	2014
Inngreiðslur		
Iðgjöld	7.435.274	6.798.196
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	496.338	564.013
Aðrar inngreiðslur	346.009	338.565
	<u>8.277.621</u>	<u>7.700.774</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	4.611.976	4.325.901
Rekstrarkostnaður	283.158	283.602
Aðrar útgreiðslur	52.007	120.276
	<u>4.947.141</u>	<u>4.729.779</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	3.330.480	2.970.995
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	784.859	503.792
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(25.169.755)	(24.817.961)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	20.412.363	16.803.996
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	9.435.273	7.152.089
Keypt skuldabréf	(34.987.827)	(14.726.213)
Seld skuldabréf	24.773.888	18.719.693
Endurgreidd bundin innlán	728.522	240.545
	<u>(4.022.677)</u>	<u>3.875.941</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(692.197)	6.846.936
Gengismunur af handbæru fé	(122.174)	(69.298)
Handbært fé í upphafi árs	10.995.866	4.218.228
	<u>10.181.495</u>	<u>10.995.866</u>

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2015

Tryggingadeild

	Skýr	2015	2014
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		2.384.118	2.137.793
Iðgjöld launagreiðenda		5.046.799	4.527.310
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(4.614)	(40.899)
		<u>7.426.303</u>	<u>6.624.205</u>
Sérstök aukaframlög	3	<u>346.009</u>	<u>352.268</u>
		<u>7.772.311</u>	<u>6.976.473</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	4.472.050	4.081.558
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		73.491	67.762
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	5	3.531	4.456
Eftirlaun frá Tryggingastofnun		(2.234)	(2.754)
		<u>4.546.837</u>	<u>4.151.023</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	11.190.310	6.475.379
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	6.385.114	2.250.104
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		90.125	75.837
Vaxtatekjur af handbæru fé		337.127	412.578
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		13.997	23.167
Ýmsar fjárfestingartekjur		5.353	40.626
Fjárfestingargjöld	8	(43.742)	(50.461)
		<u>17.978.284</u>	<u>9.227.231</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	<u>261.555</u>	<u>264.973</u>
Aðrar tekjur (önnur gjöld)	12	<u>94.742</u>	<u>(207.269)</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		21.036.945	11.580.439
Hrein eign frá fyrra ári		153.405.934	141.825.496
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u><u>174.442.879</u></u>	<u><u>153.405.934</u></u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2015

Tryggingadeild

	Skýr	31.12.2015	31.12.2014
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10	77.942.226	62.362.961
Skuldabréf	11	83.944.392	78.008.305
Bundnar bankainnstæður		1.972.593	2.541.271
		<u>163.859.211</u>	<u>142.912.537</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		777.988	658.630
Fyrirframgreiddur kostnaður		2.333	0
Aðrar kröfur		165.865	38.802
		<u>946.187</u>	<u>697.432</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	14	59.451	61.301
Handbært fé		<u>9.685.937</u>	<u>10.611.564</u>
Eignir samtals		<u>174.550.786</u>	<u>154.282.834</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Skuldir við lánastofnanir		0	830.365
Aðrar skuldir		107.906	46.535
Skuldir samtals		<u>107.906</u>	<u>876.900</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>174.442.879</u>	<u>153.405.934</u>
Skuldbindingar utan efnahags	16		

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2015

Tryggingadeild

	Skýr	2015	2014
Inngreiðslur			
Iðgjöld		7.306.944	6.611.350
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		468.780	564.013
Aðrar inngreiðslur		346.009	338.565
		<u>8.121.732</u>	<u>7.513.928</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir		4.472.050	4.081.558
Rekstrarkostnaður		259.705	262.550
Aðrar útgreiðslur		52.007	120.276
		<u>4.783.761</u>	<u>4.464.384</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		3.337.971	3.337.971
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		758.479	473.173
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(23.483.493)	(24.222.539)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		18.220.339	15.657.698
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		11.835.754	8.798.489
Keypt skuldabréf		(36.917.749)	(15.831.147)
Seld skuldabréf		24.773.888	18.719.693
Endurgreidd bundin innlán		671.359	240.545
Keypt íbúðarhúsnæði		0	(819.217)
		<u>(4.141.423)</u>	<u>3.124.663</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		(803.452)	6.462.634
Gengismunur af handbæru fé		(122.174)	(69.298)
Handbært fé í upphafi árs		10.611.564	4.218.228
Handbært fé í lok árs		<u>9.685.937</u>	<u>10.611.564</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31.12.2015

Tryggingafræðileg staða 2015

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	174.442,9		174.442,9
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....	(2.745,1)		(2.745,1)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa.....	(1.406,8)		(1.406,8)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar.....	(1.966,2)		(1.966,2)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar.....	(1.798,8)	(2.431,8)	(4.230,6)
Núvirði framtíðariðgjalda.....		115.588,0	115.588,0
Eignir samtals.....	166.526,0	113.156,2	279.682,2
Skuldbindingar			
Eftirlaun.....	136.544,6	84.738,4	221.283,0
Örorkulífeyrir.....	21.716,4	19.758,0	41.474,4
Makalífeyrir.....	9.125,1	4.955,0	14.080,1
Barnalífeyrir.....	184,0	1.503,1	1.687,1
Skuldbindingar samtals.....	167.570,1	110.954,5	278.524,6
Eignir umfram skuldbindingar	(1.044,1)	2.201,7	1.157,6
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-0,62%	1,98%	0,42%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	1,37%	2,18%	1,69%

Tryggingafræðileg staða 2014

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	153.405,9		153.405,9
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....	(1.322,2)		(1.322,2)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa.....	(1.507,1)		(1.507,1)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar.....	(1.798,8)		(1.798,8)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar.....	(1.748,5)	(2.267,3)	(4.015,8)
Núvirði framtíðariðgjalda.....		104.352,7	104.352,7
Eignir samtals.....	147.029,3	102.085,4	249.114,7
Skuldbindingar			
Eftirlaun.....	128.457,2	77.036,4	205.493,6
Örorkulífeyrir.....	20.994,6	17.849,4	38.844,0
Makalífeyrir.....	8.578,3	4.498,8	13.077,1
Barnalífeyrir.....	191,3	1.427,9	1.619,2
Skuldbindingar samtals.....	158.221,4	100.812,5	259.033,9
Skuldbindingar umfram eignir	(11.192,1)	1.272,9	(9.919,2)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-7,07%	1,26%	-3,83%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	-7,57%	1,31%	-4,05%

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2015

Séreignardeild

	Skýr.	2015	2014
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		140.197	87.576
Iðgjöld launagreiðenda		93.364	81.530
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(95.222)	15.932
		<u>138.338</u>	<u>185.038</u>
Sérstök aukaframlög		0	0
		<u>138.338</u>	<u>185.038</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	<u>139.926</u>	<u>244.343</u>
		<u>139.926</u>	<u>244.343</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	178.887	50.183
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	242.616	233.146
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		10.166	11.602
Vaxtatekjur af handbæru fé		17.393	17.913
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		293	431
		<u>449.355</u>	<u>313.275</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	<u>23.453</u>	<u>21.052</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris			
		424.314	232.918
Hrein eign frá fyrra ári		4.404.456	4.171.537
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u><u>4.828.770</u></u>	<u><u>4.404.456</u></u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2015

Séreignardeild

	Skýr.	31.12.2015	31.12.2014
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10	1.431.990	1.766.511
Skuldabréf	11	2.702.295	2.023.961
Bundnar bankainnstæður		180.956	221.719
		<u>4.315.242</u>	<u>4.012.191</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		17.971	7.962
Handbært fé		<u>495.558</u>	<u>384.302</u>
Eignir samtals		<u>4.828.770</u>	<u>4.404.456</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>4.828.770</u>	<u>4.404.456</u>

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2015

Séreignardeild

	Skýr.	2015	2014
Inngreiðslur			
Iðgjöld		128.330	186.846
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		27.559	0
		<u>155.889</u>	<u>186.846</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir		139.926	244.343
Rekstrarkostnaður		23.453	21.052
		<u>163.379</u>	<u>265.395</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		(7.490)	452.241
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		26.380	30.619
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(1.686.262)	(595.422)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		2.192.024	1.146.298
Keypt skuldabréf		(2.400.481)	(1.646.400)
Seld skuldabréf		1.929.922	1.104.934
Endurgreidd bundin innlán		57.163	(107.968)
		<u>118.746</u>	<u>(67.939)</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		111.256	384.302
Handbært fé í upphafi árs		384.302	0
		<u>495.558</u>	<u>384.302</u>
Handbært fé í lok árs		<u>495.558</u>	<u>384.302</u>

1. Starfsemi

Hlutverk Stapa lífeyrissjóðs er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt ákvæðum í samþykktum sjóðsins. Sjóðurinn er lífeyrissjóður fyrir launafólk sem á aðild að almennum stéttarfélögum á Norður- og Austurlandi og nær starfsvæði sjóðsins frá Hrótafirði í vestri að Hornafirði í austri.

Sjóðurinn starfar samkvæmt samþykktum sem staðfestar eru af fjármálaráðuneytinu í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um ársreikninga og lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Við gerð ársreikningsins er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 og er tölum frá fyrra ári, breytt til samræmis. Í undantekningar tilfellum er vikið frá framsetningarformi samkvæmt viðauka 1 í reglunum, þegar upphæðir undirliða teljast óverulegar og eru þær þá felldar inn í aðra undirliði. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Breytingar á reikningsskilaaðferðum vegna nýrra reglna

Við gerð ársreikningsins nú er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Í þessum nýju reglum er megin reglan sú að eignir skuli metnar á gangvirði. Á þessari reglu er byggt í ársreikningi þessum og eru samanburðar tölur frá fyrra ári lagfærðar til samræmis. Þetta hefur þau áhrif að við breytingar á mati á skuldabréfaeign sjóðsins mv. árslok 2014 hækka virði téðra eigna um 1.046 milljónir króna. Sama hækkan verður á hreinni eign sjóðsins til greiðslu lífeyris frá fyrra ári. Aðrar eignir sjóðsins voru áður metnar á gangvirði og breytast matsaðferðir á þeim eignum því ekki við þessa breytingu. Þessar breytingar taka einvörðungu til Tryggingadeildar sjóðsins, en hafa ekki áhrif á Séreignardeild, sem hefur verið gerð upp miðað við gangvirði eigna. Nánari grein er gerð fyrir breytingunum í skýringum sem fylgja viðkomandi eignaflokki. Kennitölur hafa verið endurreiknaðar aftur í tímamann mv. nýjar reikningsskilaaðferðir. Hér fyrir neðan má sjá hver hrein raunávöxtun sjóðsins var á hverju ári sl. 5 ár og hverjar fjárfestingatekjur og hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris var á verðlagi hvers árs, annars vegar miðað við eldri aðferð og hins vegar miðað við nýja aðferð:

	2015	2014	2013	2012	2011
Hrein raunvöxtun mv. eldri reglur	7,91%	6,16%	3,03%	5,30%	-0,02%
Hrein raunvöxtun mv. nýjar reglur	9,18%	5,18%	0,80%	4,06%	1,01%
Fjárfestingatekjur mv. eldri reglur	15.768.526	10.469.479	9.009.563	11.756.099	5.776.418
Fjárfestingatekjur mv. nýjar reglur	18.073.027	9.019.962	6.278.132	10.807.150	7.209.750
Hrein eign til greiðslu lífeyris - eldri reglur	171.231.795	152.359.891	139.329.934	127.657.360	113.309.638
Hrein eign til greiðslu lífeyris - nýjar reglur	174.442.879	153.405.934	141.825.496	133.082.805	119.431.815

Gjaldmiðlar og vísitölur

Eignir og skuldir sem bundnar eru vísitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar upp miðað við verðlag eða gengi í árslok. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í árslok. Gengi Seðlabanka Íslands greinist þannig:

	Meðalgengi ársins		Árslokagengi	
	2015	2014	31.12.2015	31.12.2014
Evra (EUR).....	146,35	154,86	140,93	153,84
Bandaríkjadalur (USD).....	131,91	116,75	129,28	126,60
Sterlingspund (GBP).....	201,64	192,17	191,60	197,18
Sænsk króna (SEK).....	15,65	17,03	15,35	16,40
Norsk króna (NOK).....	16,40	18,54	14,70	17,09
Dönsk króna (DKK).....	19,62	20,77	18,88	20,66

Fjárhæðir

Fjárhæðir í reikningunum eru sýndar í þúsundum króna, nema í skýringu 15. sem sýnir fjárhæðir í milljónum króna.

Áhættustjórnun

Lífeyrissjóðurinn hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind og helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig stýringu á þeim er háttað. Sjóðurinn hefur ekki gert afleiðusamninga í þeim tilgangi að verja áhættu í starfsemi hans, hvorki fjárhagslega áhættu eða lýðfræðilega.

Áhættureikningsskil eru ekki til staðar og afleiðuviðskipti ekki viðhöfð. Engir framvirkir gjaldeyrisriskiptasamningar, valréttir né aðrir afleiðusamningar eru við lýði hjá sjóðnum.

2. Grundvöllur reikningsskilanna (framhald)

Gangvirðismat

Þessi skýring veitir upplýsingar um hvernig sjóðurinn ákvarðar gangvirði hinna ýmsu fjáreigna sinna.

Matsaðferðunum er skipt í 3 stig sem endurspeгла mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis fjármálagerna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: gangvirðismatið byggir á uppgefnu verði á virkum markaði.

Stig 2: gangvirðismatið byggir ekki á uppgefnu verði á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. nýlegt viðskiptaverð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum fjármálagerna með sambærilegan líftíma á virkum markaði), eða öðrum mikilvægum markaðsupplýsingum s.s. gengi frá rekstraraðila sjóðs, innra virði félags eða verðmati viðurkennds matsaðila.

Stig 3: gangvirðismatið byggir á kostnaðarverði eða lægra verði hafi sjóðurinn upplýsingar sem benda til þess eða á afskrifuðu kostnaðarvirði þar sem tekið er tillit til kaupávöxtunarkröfu, áfallinna vaxta, verðbóta og gengisbreytinga gjaldmiðla eftir því sem við á.

Skráning iðgjalda

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilgreinum sem berast sjóðnum. Iðgjöld eru flokkuð eftir því hvort þau eru greidd af sjóðfélögum sjálfum eða eru mótframlag launagreiðanda. Jafnframt eru ógreidd iðgjöld áætluð í lok árs og er áætlunin byggð á skilum iðgjalda á undanförunum árum. Ógreidd iðgjöld í lok árs eru eignfærð í efnahagsreikningi sem kröfur á launagreiðendur.

Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er greitt til jöfnunar á örorkubyrði á milli lífeyrissjóða og færast sem sérstök aukaframlög meðal iðgjalda.

Lífeyrir

Undir lífeyri falla greiðslur sjóðsins til sjóðfélaga og skiptast þær í eftirlaun, makalífeyri, örorkulífeyri og barnalífeyri en á móti eru þar greiðslur frá Umsjónarnefnd eftirlauna. Annar kostnaður sem færður er með lífeyriskostnaði er framlag í Virk starfsendurhæfingarsjóð og beinn kostnaður sem fellur til vegna örorkulífeyrisúrskurða.

Fjárfestingar

Fjárfestingar sjóðsins skiptast í eignarhluta í félögum og sjóðum, skuldabréf, bundnar bankainnstæður og aðrar fjárfestingar. Skilgreiningar á framangreindri flokkun ásamt matsaðferðum sem beitt er við hvern lið fjárfestinga eru eftirfarandi:

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskírteini og önnur slík verðbréf og eru þau metin á gangvirði. Gangvirðismatið er þrepaskipt sbr. upplýsingar hér að ofan.

Skuldabréf eru framseljanleg skuldabréf og önnur skuldabréf sem gefin eru út af lánastofnunum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við vísitölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Skuldabréf eru færð á gangvirði í árslok nema ef um er að ræða skuldabréf sem haldið er til gjalddaga og útlán til sjóðfélaga, slík skuldabréf eru færð á upphaflegri kaupkröfu í efnahagsreikningi. Sjóðurinn hefur ekki flokkað nein skuldabréf með þeim hætti að þeim skuli haldið til gjalddaga. Gangvirðismat er þrepaskipt sbr. upplýsingar hér að ofan.

Bundnar bankainnstæður eru innlán í bönkum og sparisjóðum sem bundin eru til lengri tíma en 3 mánaða.

Aðrar fjárfestingar eru fjárfestingar lífeyrissjóðsins sem ekki falla undir liði hér að ofan. Til að mynda húseignir og lóðir sem teknar eru til fullnustu greiðslu. Þær fjárfestingar eru færðar á gangvirði. Gangvirði kann að vera kostnaðarverð ef ekki liggja fyrir upplýsingar um viðskiptaverð, sem getur nýst við að verðmeta viðkomandi eign.

2. Grundvöllur reikningskilanna (framhald)

Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á afskrifuðu kostnaðarverði.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við eignarhaldstíma á árinu að teknu tilliti til væntanlegs hrakvirðis.

3. Sérstök aukaframlög

	2015	2014
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði.....	346.009	352.268

4. Heildarfjárhæð lífeyris

	2015	2014
Eftirlaun.....	2.934.567	2.675.183
Örorkulífeyrir.....	1.271.894	1.145.131
Makalífeyrir.....	220.914	214.551
Barnalífeyrir.....	44.675	46.693
	4.472.050	4.081.558
Lífeyrisgreiðslur úr séreignardeild.....	120.235	117.977
Sérstök útborgun séreignar skv. lögum.....	19.692	126.367
	4.611.976	4.325.901

5. Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

	2015	2014
Úrskurðarkostnaður tryggingalækna, vottorð ofl.....	3.531	4.456

6. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

	2015	2014
Arðgreiðslur	784.859	336.408
Hagnaður af sölu eignarhluta	4.725.509	3.621.230
Breytingar á gangvirði	5.858.829	2.567.924
	<u>11.369.197</u>	<u>6.525.562</u>
Áhrif gjaldmiðla færð meðal tekna af eignarhlutum í félögum og sjóðum	(488.584)	1.433.243
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild	11.190.310	6.475.379
Séreignardeild	178.887	50.183

Afkoma 20 stærstu fjárfestinga greinist þannig: *)

	2015	2014
State Street World Index Equity Fund	367.792	0
Icelandair Group hf.	2.519.723	664.957
Marel hf.	2.746.865	141.165
BlackRock Developed World Index Fund	128.466	581.643
Hagar hf.	338.246	62.890
HB Grandi hf.	201.626	(21.237)
Reginn hf.	466.331	(115.056)
Reitir fasteignafélag hf.	369.325	0
Eik fasteignafélag hf.	228.967	0
Stefnir Lausafjár sjóður	52.820	7.713
Vontobel Fund, Global Equity	80.536	136.548
Stefnir ÍS 15	518.488	131.137
iShares MSCI Japan USD Hedged UCITS ETF	70.340	(7.064)
Warburg Pincus Private Equity XI	139.899	158.932
Eimskipafélag Íslands hf.	15.386	(103.571)
SRE II silhf.	293.035	124.450
Partners Group Direct Investments 2009, L.P.	253.891	305.655
SLI Global Equities Fund	38.061	135.093
NWF Group plc	191.233	0
iShares Currency Hedged MSCI EMU ETF	(86.748)	0
Afkoma 20 stærstu fjárfestinga alls	<u>8.934.282</u>	<u>2.203.255</u>

*) Afkoman er samanlagður söluhagnaður, arður og óinnleyst breyting á gangvirði

7. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Tekjur flokkaðar eftir verðmatsaðferðum	2015	2014
Skuldabréf á gangvirði - stig 1	5.693.007	2.050.485
Skuldabréf á gangvirði - stig 2	886.595	267.927
Skuldabréf á gangvirði - stig 3	48.128	164.838
	<u>6.627.730</u>	<u>2.483.250</u>
Áhrif gjaldmiðla færð meðal hreinna tekna af skuldabréfum	43.418	51.722
Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild	6.385.114	2.250.104
Séreignardeild	242.616	233.146

7. Hreinar tekjur af skuldabréfum (framhald)

Hreinar tekjur greinast þannig eftir skuldabréfaflokkum:	Gangvirðisstig		Samtals
	1 og 2	3	
Skuldabréf með ríkisábyrgð	5.537.751	0	5.537.751
Skuldabréf sveitarfélaga	568.221	0	568.221
Skuldabréf lánastofnana	189.745	(284.409)	(94.664)
Skuldabréf fyrirtækja	283.885	310.508	594.393
Veðlán sjóðfélaga	0	22.029	22.029
	<u>6.579.602</u>	<u>48.128</u>	<u>6.627.730</u>

8. Fjárfestingargjöld

	2015	2014
Vörslu- og umsýslubóknun	42.701	50.461
Önnur fjárfestingargjöld	1.042	0
	<u>43.742</u>	<u>50.461</u>

Stapi lífeyrissjóður hefur fjárfest í ýmsum tegundum sjóða þar sem umsýslubóknunir vegna rekstrar viðkomandi sjóðs eru innifaldar í verðmati (gengi) sjóðsins en ekki greiddar sérstaklega. Þóknunir slíkra sjóða eru mjög mismunandi eftir tegundum sjóða. Um er að ræða kostnað við rekstur viðkomandi sjóða en ekki hluta af rekstri lífeyrissjóðsins. Hér fyrir neðan er tafla þar sem gerð er grein fyrir dæmigerðum þóknunum eftir tegundum sjóða:

Tegund sjóðs:	Dæmigerðar þóknunir
Skuldabréfasjóðir.....	0,1 - 0,5%
Skammtímasjóðir.....	0,0 - 0,1%
Hlutabréfasjóðir.....	0,1 - 1,5%
Framtakssjóðir.....	0,8 - 2,0%
Marksjóðir.....	0,8 - 2,0%
Fasteignasjóðir.....	0,8 - 1,5%
Hrávörusjóðir.....	0,5 - 1,0%

9. Rekstrarkostnaður

9.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður:

	2015	2014
Laun og launatengd gjöld.....	168.049	162.295
Tryggingastærðfræðingur	3.039	2.722
Endurskoðun	4.400	4.115
Innri endurskoðun.....	2.223	2.270
Lögfræðikostnaður.....	4.185	18.840
Fjármálaeftirlit.....	12.517	11.549
Tölvukostnaður.....	58.239	51.773
Annar kostnaður.....	32.357	32.460
	<u>285.009</u>	<u>286.025</u>
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild.....	261.555	264.973
Séreignardeild.....	23.453	21.052

9.2 Laun og launatengd gjöld:

	2015	2014
Laun starfsfólks.....	127.367	122.909
Laun stjórnar og endurskoðunarnefndar.....	10.640	9.880
Launatengd gjöld	30.042	29.506
	<u>168.049</u>	<u>162.295</u>
Stöðugildi að meðaltali.....	13,5	13,5

9.3 Laun stjórnarmanna, lykilstjórnenda og endurskoðunarnefndar:

	2015	2014
Laun og önnur hlunnindi stjórnenda:*)		
Kári Arnór Kárasón, framkvæmdastjóri.....	22.160	21.712
Jóna Finndís Jónsdóttir, áhættustjóri **).	5.320	10.932
Hafðís Elva Ingimarsdóttir, áhættustjóri **).	6.695	0
Arne Vagn Olsen, fjárfestingarstjóri.....	15.434	14.690
	<u>49.609</u>	<u>47.334</u>

*) Tölurnar um kjör stjórnenda eru nú settar fram í samræmi við nýjar reglur FME, en í reglunum er tiltekið að auk beinna launa skuli jafnframt taka með hvers konar starfstegnd hlunnindi s.s. bifreiða- eða húsaleiguhlunnindi, aukíð mótfélag í séreignarlífeyrissjóð sem og laun fyrir störf sem viðkomandi gegnir í krafti eignaraðildar lífeyrissjóðsins í dóttur- eða hlutdeildarfélagum, sem og setu í nefndum og stjórnnum sem viðkomandi er tilnefndur í af hálfu lífeyrissjóðsins, þótt þóknarir fyrir þau störf séu ekki greidd af lífeyrissjóðnum sjálfum. Tölur vegna fyrra árs eru færðar með sambærilegum hætti.

**) Jóna Finndís fór í fæðingarorlof í byrjun júní 2015 og Hafðís Elva leysti hana af til áramóta.

Laun stjórnar:

Ágúst Torfi Hauksson, varaformaður.....	1.600	1.720
Ásgerður Pálsdóttir.....	0	240
Björn Snæbjörnsson.....	480	1.640
Erla Björg Guðmundsdóttir.....	0	40
Erla Jónsdóttir.....	960	120
Guðrún Ingólfssdóttir.....	0	160
Gunnþór Ingvason.....	0	680
Heimir Þorleifur Kristinsson.....	40	0
Huld Aðalbjarnardóttir.....	960	560
Kristín Halldórsdóttir.....	960	560
Orri Freyr Oddsson.....	0	160
Pálína Margeirsdóttir.....	0	400
Sigríður Dóra Sverrisdóttir.....	40	40
Sverrir Mar Albertsson.....	960	520
Tryggvi Jóhannsson.....	640	80
Unnur Gréta Haraldsdóttir.....	960	960
Þórarinn Guðni Sverrisson, formaður.....	1.600	560
	<u>9.200</u>	<u>8.440</u>

Laun endurskoðunarnefndar:

Ágúst Torfi Hauksson.....	360	360
Björn Snæbjörnsson.....	120	360
Fjóla Björk Jónsdóttir, formaður.....	720	720
Huld Aðalbjarnardóttir.....	240	0
	<u>1.440</u>	<u>1.440</u>

9.4 Þóknarir til ytri endurskoðenda sjóðsins:

	2015	2014
Þóknun fyrir endurskoðun.....	4.314	4.115
Önnur þjónusta.....	86	0
	<u>4.400</u>	<u>4.115</u>

9.5 Þóknarir til innri endurskoðenda sjóðsins:

	2015	2014
Þóknun fyrir innri endurskoðun.....	2.223	2.270
	<u>2.223</u>	<u>2.270</u>

9.6 Þóknarir til tryggingastærðfræðings sjóðsins:

	2015	2014
Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu.....	2.840	2.722
Önnur þjónusta.....	199	0
	<u>3.039</u>	<u>2.722</u>

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	31.12.2015	31.12.2014
Eignarhlutar í innlendum hlutafélögum	32.036.562	19.374.486
Eignarhlutar í erlendum hlutafélögum	1.863.388	963.996
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum	6.046.061	6.268.638
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum	39.428.205	37.522.352
	<u>79.374.216</u>	<u>64.129.472</u>
Eignarhlutir í félögum og sjóðum sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild.....	77.942.226	62.362.961
Séreignardeild.....	1.431.990	1.766.511

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

	Hlutdeild	31.12.2015	31.12.2014
Skráð félög:			
Eik fasteignafélag hf.....	5,8%	1.585.815	0
Eimskipafélag Íslands hf.....	2,6%	1.205.470	1.438.904
HB Grandi hf.....	2,5%	1.883.213	450.554
Hagar hf.....	5,3%	2.765.040	2.017.227
Icelandair Group hf.....	3,3%	5.927.624	3.851.508
Marel hf.....	3,1%	5.783.183	2.727.342
N1 hf.....	2,8%	509.608	432.020
Reginn hf.....	6,2%	1.738.911	809.205
Reitir fasteignafélag hf.....	2,6%	1.666.280	0
Síminn hf.....	0,7%	253.400	0
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	2,3%	471.406	496.938
Tryggingamiðstöðin hf.....	3,1%	551.132	497.139
Vátryggingafélag Íslands hf.....	2,5%	562.121	812.472
Fjarskipti hf.....	2,9%	477.878	447.180
Össur hf.....	0,2%	488.047	544.480
		<u>25.869.128</u>	<u>14.524.969</u>

Óskráð félög:

Alda Credit Fund slhf.....	9,9%	156.000	9.728
AO Fjárfestingafélag slhf.....	20,0%	18.137	628.015
Atorka Group hf.....	5,5%	19.351	20.143
Bakkastakkur slhf.....	14,8%	396.667	7.307
CCP hf.....	0,0%	0	84.877
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða hf.....	10,0%	5.103	3.633
Eik fasteignafélag hf.....	0,0%	0	67.511
Fí fasteignafélag slhf.....	7,6%	102.790	76.635
Frumtak 2 slhf.....	10,2%	116.168	0
Innviðir fjárfestingar slhf.....	19,6%	50.000	0
Íslensk verðbréf hf.....	10,0%	127.755	163.942
Jarðvarmi slhf.....	3,2%	458.330	455.677
Kjölfesta slhf.....	17,6%	395.300	282.683
Loðnuvinnslan hf.....	1,7%	36.924	36.924
MF1 slhf.....	20,0%	40.000	0
Reitir fasteignafélag hf.....	0,0%	0	267.966
Reiknistofa lífeyrissjóða hf.....	11,9%	20.324	21.500
S38 slhf.....	16,9%	493.073	0
SF IV slhf.....	3,5%	348.322	259.497
SF V slhf.....	4,4%	466.920	388.800
SF VI slhf.....	1,6%	80.117	0

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

SÍA II slhf.....	10,0%	761.346	517.523
Sparisjóður Austurlands hf.....	6,5%	45.578	42.234
SRE I slhf.....	20,0%	394.993	377.824
SRE II slhf.....	15,0%	1.151.268	797.202
T Plús hf.....	9,1%	4.600	4.600
Tækfæri hf.....	15,0%	77.061	53.515
Veðskuld II slhf.....	11,4%	398.587	279.009
Önnur félög.....		2.723	2.772
		<u>6.167.435</u>	<u>4.849.517</u>

Eignarhlutar í innlendum félögum alls..... 32.036.562 19.374.486

Eignarhlutar í erlendum félögum greinast þannig:

		31.12.2015	31.12.2014
NWF Group plc.....	GBP	883.215	0
Bank Nordik.....	DKK	161.624	153.255
Norræn hlutabréf, Finnland.....	EUR	113.216	96.945
Norræn hlutabréf, Danmörk.....	DKK	176.428	145.538
Norræn hlutabréf, Noregur.....	NOK	128.297	189.695
Norræn hlutabréf, Svíþjóð.....	SEK	400.607	376.709
Önnur erlend hlutabréf.....	USD	0	1.854
Eignarhlutar í erlendum félögum alls		<u>1.863.388</u>	<u>963.996</u>

Hlutabréfaeign alls 33.899.951 20.338.482

Hlutdeildarskírteini greinast þannig:

Innlendir skuldabréfasjóðir greinast þannig:	31.12.2015	31.12.2014
Gamma Iceland Fixed Income Fund.....	667.513	596.735
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	103.240	103.340
Peningamarkaðssjóður ÍV.....	7.017	10.340
Skuldabréfasjóður ÍV.....	2.428	2.428
Virðing veðskuldabréfasjóður.....	60	60
Hlutdeildarskírteini í innlendum skuldabréfasjóðum alls.....	<u>780.258</u>	<u>712.903</u>

Innlendir hlutabréfasjóðir greinast þannig:	31.12.2015	31.12.2014
Stefnir ÍS 15.....	1.430.673	1.412.185
IS Hlutabréfasjóðurinn.....	524.076	738.783
ÍV Alþjóðlegur hlutabréfasjóður.....	368.658	380.267
ÍV Hlutabréfavísitölusjóður.....	219.242	0
Auður I fagfjárfestisjóður slf.....	215.686	187.610
Frumtak slhf.....	130.100	75.993
Arev NII slhf.....	98.173	4.533
Brú II Venture Capital Fund.....	46.198	48.508
Landsbréf Úrvalsbréf.....	0	373.770
Hlutdeildarskírteini í innlendum hlutabréfasjóðum alls.....	<u>3.032.806</u>	<u>3.221.649</u>

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

	31.12.2015	31.12.2014
Innlendir skammtímasjóðir greinast þannig:		
Stefnir Lausafjársgjóður.....	1.509.221	1.007.713
ÍV Skammtímasjóður.....	723.775	605.997
Landsbréf Veltubréf.....	0	720.376
Hlutdeildarskírteini í innlendum skammtímasjóðum alls.....	2.232.997	2.334.086
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum alls.....	6.046.061	6.268.638
Erlend hlutdeildarskírteini greinast þannig:		
Skuldabréfasjóðir.....	895.426	0
Skammtímasjóðir.....	1.006.665	569.244
Hlutabréfasjóðir.....	19.484.934	16.081.264
Framtakssjóðir.....	13.711.778	14.526.467
Marksjóðir.....	2.857.334	4.212.147
Fasteignasjóðir.....	1.126.802	1.528.980
Hrávörusjóðir.....	345.265	604.251
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum alls.....	39.428.205	37.522.352
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum með eignarhlut stærri en 2%		
Alþjóða framtakssjóðurinn slf.....	45.234	66.776
International Private Equity Fund II L.P.....	331.855	471.869
Alþjóða fasteignasjóðurinn.....	228.497	439.058
Aviva Investors European Property Fund of Funds.....	288.034	329.201
Partners Group Emerging Markets 2007, L.P.....	532.530	349.552
Adveq Opportunity I C.V.....	279.355	331.956
SLI Global Equities Fund.....	1.049.033	1.010.972
SLI Global Absolute Return Strategies Fund.....	797.129	759.771
Crown Distressed Credit Opportunities plc.....	18.486	38.858
1741 Global Risk Diversification Fund.....	722.869	741.306
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum með eignarhlut stærri en 2% alls.....	4.293.024	4.539.318
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum, 20 stærstu:		
State Street World Index Equity Fund.....	6.466.276	0
BlackRock Developed World Index Fund.....	5.427.714	5.809.755
Vontobel Fund, Global Equity.....	1.490.385	903.247
iShares MSCI Japan USD Hedged UCITS ETF.....	1.340.010	862.796
Warburg Pincus Private Equity XI.....	1.250.532	803.283
Partners Group Direct Investments 2009, L.P.....	1.051.009	1.153.771
SLI Global Equities Fund.....	1.049.033	1.010.972
iShares Currency Hedged MSCI EMU ETF.....	827.826	0
iShares Core MSCI World UCITS ETF.....	800.696	0
SLI Global Absolute Return Strategies Fund.....	797.129	759.771
iShares MSCI ACWI UCITS ETF.....	776.547	0
European Strategic Partners 2008.....	771.911	197.712
1741 Global Risk Diversification Fund.....	722.869	741.306
ICG Europe Fund V.....	700.309	676.075
Partners Group European Mezzanine 2008, L.P.....	679.443	995.308
LGT Crown Manged Futures Fund.....	670.291	684.113
LGT a generix Global Macro UCITS SF.....	656.944	676.140
Adveq Technology V C.V.....	655.120	661.149
CCMP Capital Investors III.....	649.321	537.715
SVG Diamond Private Equity Fund III plc.....	637.990	527.462
20 stærstu hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum alls.....	27.421.354	17.000.577

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Eignarhlutir í félögum og sjóðum flokkaðir eftir matsaðferðum:	31.12.2015	31.12.2014
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 1	57.755.199	42.766.538
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 2	19.433.338	20.609.600
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 3	2.185.679	753.334
	<u>79.374.216</u>	<u>64.129.472</u>

11. Skuldabréf

Skuldabréf með ríkisábyrgð:	31.12.2015	31.12.2014
Húsbréf.....	49.559	68.953
Íbúðabréf.....	42.039.065	41.478.533
Ríkisbréf.....	21.514.359	18.211.515
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð	1.944.985	3.026.588
	<u>65.547.968</u>	<u>62.785.588</u>
Skuldabréf sveitarfélaga	6.855.063	6.676.166
Skuldabréf lánastofnana	5.942.170	9.074.917
Skuldabréf fyrirtækja	8.915.662	6.454.097
Veðlán sjóðfélaga.....	343.113	408.736
Niðurfærslur skuldabréfa.....	(957.288)	(5.367.239)
Skuldabréf alls	<u>86.646.688</u>	<u>80.032.266</u>

Skuldabréf flokkuð eftir matsaðferðum:	31.12.2015	31.12.2014
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	70.453.806	63.858.388
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	10.538.981	11.370.700
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	5.653.901	4.803.177
	<u>86.646.688</u>	<u>80.032.266</u>
Skuldabréfaeign sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild.....	83.944.392	78.008.305
Séreignardeild.....	2.702.295	2.023.961

12. Niðurfærslur skuldabréfa

	31.12.2015	31.12.2014
Niðurfærsla í ársbyrjun	5.367.239	5.322.418
Sértæk niðurfærsla á árinu *).....	0	200.000
Niðurfærsla færð út.....	(4.315.209)	(162.448)
Breyting á almennri niðurfærslu á árinu *).....	(94.742)	7.269
	<u>957.287</u>	<u>5.367.239</u>

*) Færst með öðrum gjöldum í ársreikningi

13. Skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum

	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	38.083.112	41.291.103	79.374.215
Skuldabréf.....	85.398.831	1.247.858	86.646.688
Bundnar bankainnstæður.....	2.153.550	0	2.153.550
	<u>125.635.492</u>	<u>42.538.961</u>	<u>168.174.453</u>

Hlutfallsleg skipting 75% 25% 100%

Skipting fjárfestingar eftir erlendum gjaldmiðlum:

	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	Hlutfall
Í EUR.....	9.568.323	0	22,5%
Í USD.....	29.970.223	1.247.858	73,4%
Í SEK.....	400.607	0	0,9%
Í NOK.....	128.297	0	0,3%
Í GBP.....	885.601	0	2,1%
Í DKK.....	338.052	0	0,8%
	<u>41.291.103</u>	<u>1.247.858</u>	<u>100,0%</u>

14. Varanlegir rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Innréttingar, áhöld og tæki	Samtals
Kostnaðarverð			
Staða í ársbyrjun	80.000	1.252	81.252
Staða í árslok	80.000	1.252	81.252
Afskriftir			
Staða í ársbyrjun	19.200	752	19.952
Afskrift ársins	1.600	250	1.850
Staða í árslok	20.800	1.002	21.802
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun	60.800	501	61.301
Bókfært verð í árslok	59.200	250	59.450
Afskriftarhlutföll	2%	20%	
		Fasteignamat	Vátrygginga- mat
Strandgata 3, Akureyri		80.700	134.840

15. Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum tryggingardeildar (tölur í milljónum króna):

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu samtryggingardeildar í árslok 2015 miðað við 3,5% ársvexti eru áfallnar skuldbindingar umfram eignir 1.044,1 milljónir eða 0,62% af skuldbindingum. Heildareignir umfram skuldbindingar eru 1.157,6 milljónir eða 0,42% af skuldbindingum. Vísað er í áritun tryggingastærðfræðings varðandi frekari forsendur við matið.

Eignir	31.12.2015	31.12.2014
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok.....	279.682,2	249.114,7
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun.....	249.114,7	233.459,1
Hækkun/lækkun endurmetinnar eignar á árinu.....	30.567,5	15.655,6
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok.....	278.524,6	259.033,9
Skuldbindingar í ársbyrjun.....	259.033,9	244.867,3
Hækkun/lækkun skuldbindinga á árinu.....	19.490,7	14.166,6
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu.....	11.076,8	1.489,0

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum tryggingardeildar árið 2015

Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun.....	158.221	147.945
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta.....	5.946	6.805
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins.....	7.453	7.160
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu.....	(4.472)	(4.151)
Hækkun vegna nýrra lífslíkataflna.....	0	0
Hækkun/lækkun vegna annarra breytinga.....	422	462
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	167.570	158.221

16. Ábyrgðir og skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í erlendum framtakssjóðum. Greiðslur vegna skuldbindinganna geta að hámarki numið 7.126 milljónum króna. Á móti koma endurgreiðslur frá sjóðunum þegar fjárfestingarnar eru seldar aftur.

17. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

17.1 Áhættustefna, skipulag og markmið áhættustýringar

Í daglegri starfsemi sinni sem lífeyrissjóður stendur sjóðurinn frammi fyrir ýmsum tegundum áhættu. Stjórnendur sjóðsins bera ábyrgð á að gera sér grein fyrir þeim áhættum sem fylgja starfseminni og að fullnægjandi áhættustýring sé ávallt til staðar. Til að mæta þessari kröfu hefur sjóðurinn mótað sérstaka áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind, helstu áhættuþáttum lýst og gerð grein fyrir skipulagi og framkvæmd áhættustýringar. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á því að móta og samþykkja áhættustefnu og sjá til þess að virk áhættustýring sé til staðar hjá sjóðnum, sem tekur til allrar starfsemi hans. Áhættustýring skal innihalda skilvirka ferla og vinnulag. Hún þarf einnig að tryggja að framkvæmda- og áhættustjóri fylgist með því að þessir ferlar séu fullnægjandi og verklag sé skilvirkt. Hluti af áhættustefnu er áhættuáætlun sem sett er upp í fjárfestingarstefnu sjóðsins, þar er áhættuþol sjóðsins metið og töluleg markmið sett um áhættu og hvernig takmörk um áhættu eru nýtt í einstökum flokkum eigna. Í áhættustefnu er hins vegar fjallað um hvernig áhætta er metin og hvernig fylgst er með að áhættuviðmið séu haldin og hvernig eftirliti er háttáð. Lagt er mat á mikilvægi áhættuflokka, eftirlitsaðgerðir eru skilgreindar og sett fram dagskrá áhættustýringar, þar sem eftirlitsaðgerðir eru tímasettar, hver ber ábyrgð og hvaða skýrslum skuli skilað. Stjórn er skilað mánaðarlegum skýrslum um framkvæmd áhættustýringar og ítarlegri ársfjórðungsskýrslum, auk skýrslna um hlítingu við lög, reglur og stefnu sjóðsins. Fjárfestingum og raunar allri starfsemi fylgir áhætta. Til að ná markmiðum sínum þarf sjóðurinn að taka áhættu. Áhættustýring felst í því að stýra áhættu þannig að hún verði innan þeirra marka sem starfseminni hefur verði sett.

17. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

17.2 Helstu flokkar áhættu í starfsemi sjóðsins

Lífeyrstryggingaráhætta:

Með lífeyrstryggingaráhættu er átt við hættuna á því að skuldbindingar sjóðsins vaxi umfram eignir og að skerða þurfi réttindi sjóðfélaga. Helstu áhættuþættir í þessum flokki eru: skerðingaráhætta og lýðfræðileg áhætta, en einnig má nefna áhættur eins og iðgjaldaáhættu og lausafjáraáhættu. Skerðingaráhætta er hættan á því að skerða þurfi lífeyrisréttindi sjóðfélaga. Lýðfræðileg áhætta er hættan á að lýðfræðilegar forsendur sem notaðar eru við mat á lífeyrisloforðum sjóðsins breytast á þann veg að lífeyrir reynist lakari en áætlanir gera ráð fyrir. Fylgst er með tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins með mánaðarlegum könnunum og árlega framkvæmir tryggingastærðfræðingur sjóðsins tryggingafræðilegt athugun á stöðu hans. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós að meira en 10% munur er á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er lífeyrissjóðnum skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins til að jafna þann mun. Sama gildir ef munur samkvæmt tryggingafræðilegum athugunum á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga hefur haldist meiri en 5% samfellt í fimm ár. Þar sem að réttindi í sjóðnum breytast í samræmi við ávöxtun á eignum hans tryggir réttindakerfið ákveðna aðlögun eigna og skuldbindinga, sem dregur úr þessari áhættu. Á móti kemur að ávöxtun á eignum sjóðsins hefur bein áhrif á kaupmátt lífeyrisréttinda. Lausafjáraáhætta er fólgin í hættunni á að sjóðurinn eigi ekki laust fé til að standa straum af lífeyrisgreiðslum og rekstri. Hluti af lausafjáraáhættu er seljanleika áhætta eigna, þ.e. hversu auðvelt er að breyta eignum í laust fé. Til að mæta lausafjáraáhættu hefur sjóðurinn sett sér það markmið að eiga á hverjum tíma laust fé til að mæta a.m.k. 2 mánaða útgjöldum vegna lífeyris og rekstrar.

Mótaðilaáhætta:

Mótaðilaáhætta er hættan á að mótaðilar eða milliliðir í viðskiptum, t.d. útgefendur skuldabréfa, sjóðfélagar, fyrirtæki og uppgjörshús, standi ekki í skilum (t.d. vegna gjaldþrots) eða að hæfni þeirra til greiðslu versni verulega, bæði vegna útlána og kaupa á fjármálagerningum á markaði. Samþjöppunar- og landsáhætta fellur undir mótaðilaáhættu, enda felur hún í sér hættuna á að margir mótaðilar lendi samtímis í vanefndum. Mótaðilaáhætta er metin bæði áður en viðskipti eiga sér stað og síðan í eftirfylgni með vörslu, endurgreiðslu og uppgjöri á fjármálagerningum. Mótaðilaáhættu þ.m.t. útlánaáhættu er stýrt með áreiðanleikakönnunum og lánshæfismati á mótaðilum, mörkum sem sett eru um kröfur á einstaka aðila eða skylda aðila í eignasafni sjóðsins, reglubundinni skýrslugjöf frá mótaðilum og mati á fjárhagstyrk þeirra, eftirfylgni með skilum og innheimtuaðgerðum, auk reglna um áhættuflokkun viðskiptamanna og varúðarniðurfærslur. Gerð er grein fyrir þróun mótaðilaáhættu í reglubundinni skýrslugjöf til stjórnar.

Fjárhagsleg áhætta:

Með fjárhagslegri áhættu er átt við hættuna á því að fjárhagslegar eignir sjóðsins rýrni í verði og að tekjur af þeim verði lakari en væntingar stóðu til. Sjóðurinn er fyrst og fremst markaðsfjárfestir og eignir hans og áhætta er háð sveiflum á fjármálamörkuðum. Fjárhagsleg áhætta markast af þeim eignaflokkum sem sjóðurinn fjárfestir í og hvernig eignasafn hans er saman sett.

Fjárhagsleg áhætta (markaðsáhætta) lýtur fyrst og fremst að fjárhagslegum atriðum í starfsemi sjóðsins, þ.e. hættu á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á markaðsvirði liða innan og utan efnahagsreiknings, þar á meðal vegna breytinga á vöxtum, uppgreiðslu- og endurfjárfestingaráhættu, gengi gjaldmiðla, verðbólgu og breytinga á virði fjáreigna. Þessi áhætta getur leitt til neikvæðra áhrifa á rekstur og/eða efnahag, bæði vegna aðgerða eða atburða innan sjóðsins eða utan hans. Neikvæð áhrif á rekstur og efnahag geta dregið úr möguleikum lífeyrissjóðsins til að framfylgja stefnu og ná markmiðum sínum. Fjárhagslegri áhættu er fyrst og fremst stýrt með því að fjárfesta í mismunandi flokkum eigna, sem hegða sér misjafnlega við mismunandi markaðsaðstæður, og dreifa þannig áhættu. Í fjárfestingastefnu sjóðsins og stefnum einstakra undirsafna eru fjölmörg ákvæði sem sett eru í þeim tilgangi að stýra áhættu. Þar eru sett markmið um eignasamsetningu, ákvarðaðar viðmiðunarvísitölur sem tekið er mið af við stýringu eigna og vikmörk sett um frávik frá viðmiði. Sett er fram sérstök áhættuáætlun, þar sem tilgreind eru markmið áhættu mæld sem staðalfrávik ávöxtunar og hvernig það er útfært niður á einstaka eignaflokka, markmið um áhættulækkun sem áhættudreifing á að skila, markmið um árangurshlutfall, hermiskekkju, vágildi (VaR) og fleiri áhættumælikvarða. Mælingar á markaðsáhættu eru gerðar með reglulegu millibili og skilar áhættustjóri mánaðarlegum skýrslum til stjórnar um það efni og ítarlegri skýrslum ársfjórðungslega. Brugðist er við með breytingum á eignasamsetningu þróist þessir mælikvarðar á þann veg að hætta sé á að áhætta fari út fyrir markmiðsáhættu sjóðsins.

17. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Rekstraráhætta:

Rekstraráhætta lítur fyrst og fremst að starfsemi lífeyrissjóðsins. Starfsemin skal lúta þeim reglum sem um hann eru settar í lögum, reglugerðum, eigin samþykktum og reglum sjóðsins. Stefnt skal að sem mestri hagkvæmni í rekstri þannig að sem mestar líkur séu á að sjóðurinn nái markmiðum sínum. Sjóðnum skal stjórnað með heiðarleika, ráðvendni og góða starfshætti að leiðarljósi. Rekstrar- og umhverfisáhætta er að jafnaði skilgreind sem hættan á tjóni sem rekja má til ófullnægjandi eða ónothæfra innri verkferla, starfsmanna, sviksemi, orðspors, upplýsingakerfa eða til ytri atburða. Til að stýra rekstraráhættu hefur sjóðurinn sett sér margvíslegar reglur sem gilda um starfssemi hans, þ.m.t. starfsreglur stjórnar, siðareglur, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti, reglur um upplýsingagjöf til stjórnar, reglur um heimildir þ.m.t. ítarlegar reglur um heimildir til fjárfestinga. Í skipulagi eru sett skýr starfs- og ábyrgðarsvið, aðgreining starfa er afmörkuð með ítarlegum starfslýsingum og verkferlum. Reglubundin fundahöld eru með starfsmönnum, þ.m.t. starfsmannasamtöl, sjóðurinn hefur sérstaka starfsdaga þar sem farið er yfir öll svið starfseminnar og boðið upp á þjálfun og námskeiðahald. Sjóðurinn leggur áherslu á góðan og jákvæðan starfsanda, að sjóðurinn sé eftirsóknarverður vinnustaður, boðleiðir séu stuttar og að strax sé brugðist við vandamálum sem lúta að starfsmönnum og velferð þeirra. Beitt er virku innra eftirliti og gerðar eru margháttaðar kannanir á öllum helstu þáttum í starfsemi sjóðsins og er niðurstöðum slíkra kannana skilað til endurskoðunarnefndar og stjórnar sjóðsins.

17.3 Næmnigreining áhættuþátta:

Í töflunni hér fyrir neðan er reynt að meta hver áhrif möguleg áföll geta haft á efnahag og afkomu sjóðsins. Settir eru upp þrjú möguleikar með stigvaxandi breytingum vegna hvers áhættuþátta sem tiltekinn er og sýnt hvaða áhrif breytingin hefur á afkomu og efnahag sjóðsins. Um er að ræða "hvað-ef" aðferðafræði, þar sem ekki er tekið tillit til innbyrðis fylgni milli áhættuþátta. Áfallastigum er skipt niður í hóflegt, miðlungs og mikið áfall og er sýnd magnbreyting á hverju stigi. Gerð er grein fyrir hverjum áhættuþætti í tveimur línum. Fyrri línan sýnir breytingu á áhættuþætti og sú síðari áhrif breytingarinnar á sjóðinn:

Áhættuþáttur /stærð efnahagsáfalls	Hóflegt	Miðlungs	Mikið
Vaxtahækkun á innlendum markaði	0,5%	1,0%	2,0%
Afkoma sjóðsins, vegna vaxtahækkunar	-1,7%	-3,4%	-6,9%
Styrking krónu, bæði gagnvart USD og EUR	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna styrkingar krónu	-1,2%	-2,4%	-4,8%
Hlutabréf lækka, bæði innlend og erlend	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna lækkunar hlutabréfa	-1,9%	-3,9%	-7,8%
Tap vegna skuldaráhættu í safni annarra markaðsskuldabréfa	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna afskrifta á öðrum markaðsskuldabréfum	-0,5%	-0,9%	-1,8%

Kennitölur

	2015	2014	2013	2012	2011
Tryggingadeild:					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	0,42%	-3,83%	-4,66%	-4,05%	-7,60%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-0,62%	-7,07%	-8,06%	-6,40%	-13,18%
Hrein raunávöxtun *).....	9,18%	5,18%	0,80%	4,06%	1,01%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár *).....	4,00%	3,24%	1,35%	-1,48%	-2,42%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár *).....	1,35%	1,71%	2,38%	2,94%	2,19%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	35,1%	30,6%	23,0%	18,0%	13,0%
Skráð skuldabréf	49,4%	52,6%	60,4%	64,1%	66,2%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	12,1%	13,2%	12,4%	13,8%	14,8%
Óskráð skuldabréf	2,1%	2,0%	2,2%	2,0%	3,8%
Bundnar bankainnstæður	1,3%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	75%	73%	75%	74%	75%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	25%	27%	25%	26%	25%
Fjöldi virkra sjóðfélaga:	13.348	13.073	12.757	12.565	12.653
Fjöldi sjóðfélaga í árslok:	87.446	85.856	84.214	82.935	81.672
Fjöldi lífeyrisþega:	8.094	7.603	7.155	6.767	6.498
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Eftirlaun	65,6%	65,5%	65,9%	65,6%	64,3%
Örorkulífeyrir	28,4%	28,1%	27,5%	27,4%	28,3%
Makalífeyrir	4,9%	5,3%	5,6%	5,9%	6,3%
Barnalífeyrir	1,0%	1,1%	1,0%	1,1%	1,1%
Stöðugildi:	13,5	13,5	12,4	13,1	10,1
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	7.772.311	7.115.670	6.837.284	6.654.568	6.458.906
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	4.546.837	4.233.845	3.848.373	3.664.214	3.630.988
Hreinar fjárfestingartekjur alls (á föstu verðlagi *)	18.073.027	9.199.933	6.469.474	11.543.757	8.049.575
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (á föstu verðlagi)	261.555	266.774	244.737	222.088	264.030
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	21.036.945	11.811.497	9.348.907	14.581.431	11.565.956
Lífeyrisbyrði	58,5%	59,5%	56,3%	55,1%	56,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum	3,4%	3,8%	3,6%	3,3%	4,1%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna *)	11,5%	5,9%	4,5%	8,4%	6,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,16%	0,18%	0,17%	0,16%	0,20%

*) Kennitölur, fjárfestingatekjur og eignastaða, hafa verið endurreiknaðar mv. nýjar reikningsskilaaðferðir. Hrein raunávöxtun er reiknuð af hreinum fjárfestingatekjum að frádrögnum rekstrarkostnaði og öðrum gjöldum. Í útreikningum á hreinum fjárfestingatekjum sem hlutfalli af meðalstöðu eigna hafa önnur gjöld verið dregin frá fjárfestingatekjum. Fast verðlag miðast við breytingar á vísitölu neysliverðs til verðtryggingar.

Kennitölur

	2015	2014	2013	2012	2011
Séreignardeild:					
Hrein raunávöxtun - Innlánasafnið.....	2,69%	2,84%	2,84%	2,46%	2,92%
Hrein raunávöxtun - Varfærna safnið.....	7,87%	4,72%	4,29%	4,09%	4,44%
Hrein raunávöxtun - Áræðna safnið.....	8,05%	6,90%	4,09%	6,10%	-0,21%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 5 ár- Innlánasafnið.....	2,75%	3,43%	4,67%	5,59%	
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 5 ár- Varfærna safnið.....	5,07%	6,23%	7,46%	8,30%	8,83%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 5 ár- Áræðna safnið.....	4,95%	5,31%	6,20%	7,21%	7,05%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár - Varfærna safnið.....	7,71%	8,14%	8,73%	9,12%	9,51%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár - Áræðna safnið.....	7,42%	8,77%	9,34%	9,95%	9,90%
Séreignadeild, öll söfn:					
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	33,2%	44,0%	39,7%	34,2%	16,1%
Skráð skuldabréf	62,6%	50,4%	48,4%	46,9%	65,2%
Bundnar bankainnstæður	4,2%	5,5%	11,9%	18,9%	18,7%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	78,3%	77,6%	74,9%	76,9%	80,2%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	21,7%	22,4%	25,1%	23,1%	19,8%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	9,7%	7,3%	8,1%	10,1%	6,9%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

Stjórnarháttayfirlýsing

Tilgangur stjórnarháttayfirlýsingar

Góðir stjórnarhættir eru að mati Stapa lífeyrissjóðs, forsenda fyrir því að starfsemi sjóðsins, sé árangursrík og að sjóðurinn nái markmiðum sínum. Með góðum stjórnarháttum vill sjóðurinn leggja grunn að vönduðum og faglegum vinnubrögðum og góðum og uppbyggilegum samskiptum við sjóðfélaga og launagreiðendur sem greiða iðgjöld til sjóðsins fyrir starfsmenn sína. Með góðum stjórnarháttum er stuðlað að trausti í samskiptum stjórnenda og starfsmanna sjóðsins við sjóðfélaga, launagreiðendur, viðskiptamenn og aðra sem samskipti eiga við sjóðinn. Hluti af góðum stjórnarháttum er að stefna að því að þjónusta sjóðsins sé ávallt til fyrirmyndar, hann ráði yfir öflugri upplýsingatækni og að stuðli að gagnsæi í starfsemi sinni með því að veita góðar og áreiðanlegar upplýsingar. Með faglegum vinnubrögðum, þar sem unnið er af heilindum fyrir hagsmunum sjóðfélaga, stendur sjóðurinn vörð um trúverðugleika sinn og óhlutdrægni.

Við mótnun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins haft til hliðsjónar almennt viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja, eftir því sem við getur átt fyrir lífeyrissjóði.

Hlutverk Stapa lífeyrissjóðs

Samkvæmt lögum er öllum launamönnum og þeim sem stunda atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi, rétt og skylt að tryggja sér lífeyrisréttindi með aðild að lífeyrissjóði frá 16 ára aldri til 70 ára aldurs. Þetta er í lögnum kölluð skyldutrygging lífeyrisréttinda, og er ætlað að veita lágmarks tryggingavernd á þeim tímabilum ævinnar, þegar launatekna nýtur ekki við. Auk þessa gera löggin ráð fyrir því að einstaklingar geti safnað viðbótarlífeyrissparnaði til að stuðla að meiri sveignaleika við starfslok eða rýmri fjárráðum á eftirlaunaárunum. Markmið laganna er að stuðla að tryggari fjárhagslegri framtíð starfandi manna með því að byggja upp lífeyrisréttindi á starfsævinni. Stapi lífeyrissjóður er deildskiptur sjóður, sem bæði veitir skyldutryggingu og býður upp á viðbótarlífeyrissparnað. Tryggingadeild sjóðsins sinnir skyldutryggingu lífeyrisréttinda og Séreignardeild hans býður upp á mismunandi sparnaðarleiðir í viðbótarlífeyrissparnaði.

Markmið Stapa lífeyrissjóðs er að qera framtíð fólks betri. Hlutverk sjóðsins er að stuðla að fjárhagslegu öryggi sjóðfélaga sinna, maka þeirra og barna. Þetta gerir sjóðurinn, með því tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins, þegar þeir láta af störfum að lokinni starfsævi eða verða fyrir áföllum vegna fráfalls eða missi á starfsorku. Starfsemi sjóðsins felst í að taka við iðgjöldum frá sjóðfélögum, ávaxta þau og endurgreiða í formi lífeyris.

Lög og reglur um stjórnarhætti sem Stapi lífeyrissjóður fylgir

Stapi lífeyrissjóður, er lífeyrissjóður sem starfar samkvæmt starfsleyfi frá Fjármálaráðuneytinu. Stjóðurinn starfar eftir gildandi lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn er eftirlitsskyldur aðili í samræmi við lög nr. 87/1998 um eftirlit með fjármálastarfsemi. Ýmis önnur lög taka til þátta í rekstri sjóðsins, auk reglugerða sem settar eru samkvæmt lögum, sem og reglur og leiðbeinandi tilmæli sem Fjármálaeftirlitið hefur sett um starfsemi lífeyrissjóða.

Þessu til viðbótar hefur sjóðurinn sjálfur sett sér reglur til að sinna hlutverki sínu sem best s.s. starfsreglur stjórnar, skilgreiningu á óvenjulegum og mikilsháttar ráðstöfunum, reglur um lykilstarfsmenn, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti, siðareglur, reglur um upplýsingagjöf til stjórnar, reglur um upplýsingagjöf til sjóðfélaga, reglur um fjárfestingaráð og heimildir þess og samskipti við framkvæmdastjóra og stjórn, reglur um endurskoðunarnefnd, reglur um varnir gegn peningaþvætti, auk fleiri reglna sem taka til einstakra þátta í starfsemi sjóðsins. Yfirlit yfir reglur um starfsemi sjóðsins má finna á heimasíðu hans www.stapi.is.

Hlutverk stjórnar og skipulag Stapa lífeyrissjóðs

Samkvæmt lögum ber stjórn Stapa lífeyrissjóðs ábyrgð á að starfsemi sjóðsins sé í samræmi við lög, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins. Stjórn sjóðsins skal einnig hafa með höndum almennt eftirlit með rekstri, bókhaldi og ráðstöfun eigna sjóðsins. Hún skal móta fjárfestingastefnu fyrir sjóðinn, móta innra eftirlit, skjalfesta eftirlitsferla og móta eftirlitskerfi sem gera sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins og skal hann fara eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem sjóðstjórn hefur gefið. Ráðstafanir sem eru óvenjulegar eða mikils háttar getur framkvæmdastjóri aðeins gert samkvæmt heimild frá sjóðstjórn. Hlutverk stjórnar er að kynna sér, gera sér grein fyrir og móta stefnu um þá áhættu

Stjórnarháttayfirlýsing

sem fylgir starfsemi sjóðsins, þ.m.t. að setja henni ásættanleg mörk. Hluti þeirrar vinnu felst í að móta sérstaka áhættustefnu, ganga frá áhættuáætlun og móta fjárfestingarstefnu, sem skilað er inn til Fjármálaeftirlits árlega.

Stjórn sjóðsins er kjörin á ársfundi hans og er hún skipuð 8 einstaklingum og skulu kynjahlutföll vera jöfn. Kjörnir eru átta varamenn og gilda sömu reglur um þá. Stjórnin skipar endurskoðunarnefnd, sem í eiga sæti þrjú einstaklingar og regluvörð.

Nánari upplýsingar um skipurit Stapa lífeyrissjóðs má finna á heimasíðu sjóðsins www.stapi.is.

Innra eftirlit og áhættustýring

Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á áhættustýringu og innraeftirliti hjá sjóðnum og skal fylgjast með virkni þess. Stjórnin skal móta og samþykkja áhættustefnu og sjá til þess að virk áhættustýring sé til staðar hjá sjóðnum, sem tekur til allrar starfsemi hans. Áhættustýring skal innihalda skilvirka ferla og vinnulag. Hún þarf einnig að tryggja að framkvæmda- og áhættustjóri fylgist með því að þessir ferlar séu fullnægjandi og verklag sé skilvirkt.

Stjórnin hefur skipað endurskoðunarnefnd í samræmi við ákvæði 108.gr. laga nr. 3/2006. Endurskoðunarnefnd hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits, innri endurskoðunar og áhættustýringar, eftirlit með endurskoðun ársreiknings, mat á óhæði endurskoðenda og endurskoðunarfyrtækis og eftirlit með öðrum störfum endurskoðenda eða endurskoðunarfyrtækis, fyrir sjóðinn. Endurskoðunarnefnd setur fram tillögur til stjórnar um val á endurskoðanda eða endurskoðunarfyrtæki. Endurskoðunarnefnd fundar reglulega með innri endurskoðanda, áhættustjóra og eftir atvikum öðrum starfsmönnum sjóðsins og skilar um það skýrslum til stjórnar.

Auk stjórnendaftirlits og eftirlits áhættustjóra hefur stjórnin ráðið innri endurskoðanda sem starfar skv. lögum nr. 129/1997 og reglum nr. 687/2001 um endurskoðunardeildir og eftirlitsaðila lífeyrissjóða. Innri endurskoðandi sjóðsins er KPMG. Innri endurskoðandi framkvæmir eftirlitsaðgerðir jafnaðarlega og skilar um það skýrslum til stjórnar. Innri endurskoðandi starfar í nánu sambandi við endurskoðunarnefnd og áhættustjóra.

Stjórnin hefur ráðið áhættustjóra, sem heyrir beint undir stjórn og starfar í umboði hennar. Áhættustjóri hefur umsjón með allri áhættustýringu og innra eftirliti hjá sjóðnum, þ.m.t. áhættuflokkun og skipulagi áhættustýringar og skal sjá til þess að stjórn sjóðsins og endurskoðunarnefnd hafi sem bestar upplýsingar um alla áhættustýringu og áhættustig, mv. stefnu og samþykkt verklag. Áhættustjóri hefur yfirsýningu með mótun áhættustefnu og gerð áhættuáætlunar í samráði við framkvæmdastjóra, skrifstofustjóra og fjárfestingarráð. Áhættustefna og áhættuáætlun skal lögð fyrir stjórn til samþykktar.

Stjórnin hefur ráðið regluvörð, í samræmi við verklagsreglur sjóðsins um verðbréfavíðskipti. Regluvörður heyrir beint undir stjórn, en er ekki starfsmaður sjóðsins að öðru leyti. Öll víðskipti starfsmanna og stjórnar, sem eru tilkynningarskyld, skulu tilkynnt til regluvarðar og hefur hann heimildir til að kalla eftir upplýsingum um víðskipti sjóðsins og úr skattframtölum starfs- og stjórnarmanna. Regluvörður gefur innri endurskoðanda reglulega skýrslu um störf sín, sem síðan eru tilgreind í skýrslu endurskoðanda til endurskoðunarnefndar og stjórnar.

Fjárfestingastefna og áhættustefna

Stjórn sjóðsins hefur mótað fjárfestingastefnu fyrir sjóðinn. Fjárfestingastefna er formlegt skjal, sem lýsir stefnu sjóðsins við fjárfestingar og ávöxtun fjár sjóðfélaga. Fjárfestingastefna þarf að uppfylla þær kröfur sem gerðar eru í reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingastefnu lífeyrissjóða. Fjárfestingastefna tekur til fjölmargra atriða sem hafa þarf í huga við fjárfestingar. Hún lýsir þeirri hugmyndafræði eða viðhorfum sem sjóðurinn hefur til fjárfestinga; lýsir því hvernig fjárfestingastefna er mótuð; hvert skipulag fjárfestingastarfseminnar er; hver ávöxtunarmarkmið sjóðsins eru; hvert viðhorf sjóðsins er til áhættu og skilgreinir áhættuþol hans og markmið um áhættutöku; í hvaða eignaflokkum sjóðurinn fjárfestir, hvernig eignasöfn eru sett saman, hver lausafjárþörf sjóðsins er til að mæta útgreiðslum; hvaða viðhorf eru til ríkjandi markaðsaðstæðna og hvaða áhrif það hefur á eignasamsetningu og hvernig eftirfylgni og upplýsingagjöf er háttað. Nánari upplýsingar um fjárfestingastefnu Stapa lífeyrissjóðs er að finna á heimasíðu sjóðsins www.stapi.is.

Stjórnarháttayfirlýsing

Stjórn hefur mótað áhættustefnu og sett sjóðnum eftirlits- og hlítungarskrá. Í þessum reglum er að finna lýsingu á skipulagi sjóðsins, s.s. skipurit, skipulag eignastýringar og fjárfestingarstarfsemi, eftirlitsskipulag og hvernig áhættustýringu sjóðsins og innra eftirliti er háttað þ.m.t. aðgerðum til að tryggja að starfsemi sjóðsins hlíti þeim lögum og reglum sem um hann eru settar af opinberri hálfu, eða hann hefur sett sér sjálfur. Í áhættustefnu er öllum helstu áhættuþáttum í rekstri sjóðsins lýst, sem og þeim aðferðum sem hann beitir við að bera kennsl á, mæla og stýra þessum áhættuþáttum, þ.m.t. yfir 80 eftirlitsaðgerðum og áhættumælingum. Þar er skilgreind dagskrá um hvenær tiltekin aðgerð skuli framkvæmd, hver ber ábyrgð á framkvæmdinni og hver framkvæmir. Stjórn fær regluleg yfirlit og skýrslur um áhættu sjóðsins, niðurstöðu áhættumælinga og framkvæmd áhættustýringar, auk skýrslna um hlítungu við lög, reglur og stefnu, sem gerir henni kleift að hafa eftirlit með og meta árangur af gildandi áhættustefnu og skilvirkni áhættustýringarinnar. Nánari upplýsingar um áhættustefnu Stapa lífeyrissjóðs er að finna á heimasíðu sjóðsins www.stapi.is

Gildi og samfélagsleg ábyrgð

Markmið og gildi

Sjóðurinn hefur skilgreint markmið um starfsemi sjóðsins gagnvart mismunandi hagsmunahópum og þau gildi sem stjórn og starfsmenn sjóðsins eiga að hafa sem leiðarljós í störfum sínum fyrir lífeyrissjóðinn og sjóðfélaga hans.

Hvað vill Stapi lífeyrissjóður vera:

Fyrir sjóðfélaga	Fyrir stjórnarmenn	Fyrir starfsmenn	Fyrir allan almenning	Fyrir fjölmiða
<i>Traustur og ábyrgur sjóður, sem leggur áherslu á hagsmuni sjóðfélaga og nær góðum árangri. Sjóður þar sem borin er virðing fyrir sjóðfélögum og því mikilvæga verkefni sem sjóðnum er falið með því að varsla og annast um lífeyrissparnað sjóðfélaga. Sjóður sem ber virðingu fyrir umhverfi sínu og samfélagi. Sjóður sem viðhefur fagleg vinnubrögð og trúmennsku í starfsemi sinni og veitir framúrskarandi þjónustu.</i>	<i>Eftirsóknarverður vettvangur til að taka þátt í stjórnarstörfum, þar sem stjórnar-menn fá góðar og tímanlegar upplýsingar til að byggja ákvarðanir sínar á. Sjóður þar sem nýir stjórnarmenn fá góðan stuðning og greidd eru sanngjörn stjórnarlausn.</i>	<i>Eftirsóknarverður og framsækinn vinnustaður með sterka ímynd út á við, þar sem ríkir góður starfsandi og mikil liðsheild. Vinnustaður sem stuðlar að góðu jafnvægi milli heimilis og vinnu og þar sem greidd eru sanngjörn laun.</i>	<i>Góður og traustur sjóður sem er ábyrgur í gerðum sínum, hefur frumkvæði og er leiðandi afl í umræðu og þróun lífeyrismála á Íslandi. Sjóður sem er rödd landsbyggðar-innar.</i>	<i>Aðili sem fjölmiðlar vilja leita upplýsinga hjá. Gefur skýr og fagleg svör, sem byggð eru á hagsmunum sjóðfélaga. Sjóður sem stendur fyrir áreiðanleika og fagmennsku.</i>

Gildi Stapa eru: *Traust, metnaður, sanngirni, fagmennska og frumkvæði.*

Einkunnarorð Stapa eru:

Stapi stendur með þér

Samfélagsleg ábyrgð

Stapi lífeyrissjóður telur að samfélagsleg ábyrgð sé mikilvægur þáttur í góðum stjórnarháttum. Stapi gerir sér grein fyrir því að hann hefur áhrif á kjör sjóðfélaga sinna, aðila sem hann fjárfestir í og efnahagsleg og félagsleg áhrif á félagssvæði sínu og nærumhverfi. Stapi hefur samfélagslega ábyrgð að leiðarljósi bæði í inn á við og út á við í störfum sínum og athöfnum í samskiptum sínum við sjóðfélaga, starfsmenn, viðskiptavini, þjónustuaðila og samfélagið í heild.

Stjórnarháttayfirlýsing

Sjóðurinn hefur mótað sérstaka stefnu sem kölluð er „Leiðbeiningar og stefnumið um stjórnarhætti, fyrirvar og félagslega ábyrgar fjárfestingar“ þar sem lýst er eigendastefnu sjóðsins og viðhorfum til stjórnarháttá, umhverfis og félagslegrar ábyrgðar.

Upplýsingar um stjórnarmenn, endurskoðunarnefnd, framkvæmdastjóra, áhættustjóra og fjárfestingastjóra:

Stjórn:

- Þórarinn Guðni Sverrisson, stjórnarformaður, fæddur 1962
  - o Menntun: Búfræðingur frá Hvanneyri
  - o Aðalstarf: Formaður og framkvæmdastjóri Öldunnar stéttarfélags
  - o Starfsferilságrip:
    - 1978-2005: Ýmis störf við fiskvinnslu, sjómennsku, smíðar, landbúnarstörf og verksmiðjuvinnu
    - 1995- Bóndi meðfram annarri vinnu
    - 2005- Formaður og framkvæmdastjóri Öldunnar stéttarfélags
  - o Hvenær var kosinn í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi stéttarfélagá. Kjörinn varamaður í stjórn á ársfundi 2008. Kjörinn aðalmaður á ársfundi 2010. Varaformaður frá ársfundi 2010 til ársfundar 2011. Formaður stjórnar frá ársfundi 2011 til ársfundar 2012. Vék úr stjórn á ársfundi 2012 en var kjörinn aftur í stjórn á ársfundi 2014 og formaður stjórnar frá ársfundi 2015.
  - o Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
    - Formaður Öldunnar stéttarfélags
    - Stjórnarformaður Altomar ehf
    - Stjórnarformaður Vöðla ehf
    - Stjórnarformaður Sæmundargötu 7a
    - Stjórnarmaður í UMF Smára í Varmahlíð
    - Stjórnarformaður í Farskóla Norðurlands-vestra
- Ágúst Torfi Hauksson, varaformaður, fæddur 1974
  - o Menntun: Stúdentspróf frá VMA. Vélstjóri frá Vélskóla Íslands, B.Sc. í vélaverkfræði frá Háskóla Íslands, M.Sc. í vélaverkfræði frá University of British Columbia, Kanada
  - o Aðalstarf: Framkvæmdastjóri Norðlenska matborðsins ehf.
  - o Starfsferilságrip:
    - 1999: Vélstjórn til sjós og lands meðfram skóla
    - 1999 -2002: Kennsla og aðstoð við rannsóknir við UBC í Kanada
    - 2002-2005: Almenn verkfræðistörf hjá VGK
    - 2005-2011: Framkvæmdastjóri hjá Brim hf.
    - 2011-2012: Forstjóri Norðurorku
    - 2012-2013: Forstjóri Jarðborana hf.
    - 2013-2015: Rekstrarráðgjöf, sjálfstætt
    - 2015- Framkvæmdastjóri Norðlenska matborðsins ehf.
  - o Hvenær var kosinn í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi SA. Varamaður frá ársfundi 2007, aðalmaður frá ársfundi 2011
  - o Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
    - Formaður stjórnar Vaðlaheiðarganga hf
    - Formaður stjórnar Orkeyjar ehf
    - Formaður skólanefndar VMA
    - Stjórnarmaður í Landssambandi sláturleyfishafa
    - Stjórnarmaður í Menningarfélagi Akureyrar
    - Endurskoðunarnefnd Stapa lífeyrissjóðs
- Erla Jónsdóttir, fædd 1974
  - o Menntun: B.Sc. í rekstrarfræðum frá Háskólanum á Akureyri
  - o Aðalstarf: Fjármálastjóri FISK-Seafood ehf
  - o Starfsferilságrip:
    - 1999: Aðalbókari hjá Skagstrendingi hf.
    - 1999-2005: Skrifstofustjóri Skagstrendings hf.
    - 2004- Í framkvæmdaráði FISK-Seafood ehf
    - 2005- Fjármálastjóri FISK-Seafood ehf.
    - 2012- Gæðastjóri FISK-Seafood ehf. (ásamt fjármálastjórn)

Stjórnarháttayfirlýsing

- Hvenær var kosinn í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi SA. Varamaður frá ársfundi 2014. Tók sæti sem aðalmaður nóvember sama ár, var kosin í aðalstjórn á ársfundi 2015
  - Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
Stjórnarmaður í Hólalaxi hf.
Stjórnarmaður í Náttúru Fiskirækt ehf.
- Huld Aðalbjarnardóttir, fædd 1968
- Menntun: B.ed. frá KHÍ, LMI í stjórnun, próf sem viðurkenndur bókari.
  - Aðalstarf: Skrifstofu- og fjármálastjóri skrifstofu stéttarfélaganna á Húsavík
Starfságrip:
    - 1993: Vinna við ferðaþjónustu og fiskvinnslu með skóla
    - 1993-2000: Kennsla við grunnskóla og leikskóla
    - 2000-2008: Skólastjóri í grunnskóla
    - 2008-2013: Fræðslu- og menningarfulltrúi Norðurlands
    - 2013- Skrifstofu- og fjármálastjóri skrifstofu stéttarfélaganna, Húsavík
  - Hvenær kosin í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi stéttarfélaga: Kjörin sem aðalmaður á ársfundi 2014
  - Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum
Stjórnarmaður í RARIK
Endurskoðunarnefnd RARIK
Stjórnarmaður í Velferðarsjóði Þingeyinga
Stjórnarmaður í Landsamtökum lífeyrissjóða
Endurskoðunarnefnd Stapa lífeyrissjóðs
- Kristín Halldórsdóttir, fædd 1966
- Menntun: Diploma í rekstrar- og viðskiptafræði, mjólkurtækni- og mjólkurfræðingur
  - Aðalstarf: Mjólkurbústjóri MS á Akureyri
  - Starfsferilságrip:
    - 1986-1987: Kennsla við grunnskóla 1986-1987
    - 1987-2012: Starfandi í mjólkuriðnaði, lengst af í gæðamálum og stjórnun.
    - 2012- Mjólkurbústjóri MS á Akureyri
  - Hvenær var kosinn í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi SA. Aðalmaður frá ársfundi 2014
  - Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
Stjórnarformaður í Flokkun Eyjafjörður ehf.
Stjórnarmaður í Moltu ehf.
Stjórnarmaður í Samtökum atvinnurekenda á Akureyri
Nefndarmaður í framkvæmdanefnd Glerárkirkju
Fulltrúi SA í heilbrigðisnefnd Norðurlands eystra
- Sverrir Mar Albertsson, fæddur 1958
- Menntun: Stúdent frá Flensborgarskóla, nám í Læknadeild HÍ, fjölmiðlanám í Carleton University-School of Journalism, nám við HÍ í fjármálastjórn og verkefnastjórnun
  - Aðalstarf: Framkvæmdastjóri AFLs Starfsgreinafélags
  - Starfsferilságrip:
    - 1983-1990: Blaðamaður, fréttastjóri og ritstjóri hjá NT og Alþýðusambandi Íslands
    - 1990-1998: Sjálfstætt starfandi við verslun, útgáfu og fasteignasölu
    - 1998-2005: Sjómennska í Noregi og Danmörku
    - 2005- Framkvæmdastjóri AFLs Starfsgreinafélags
  - Hvenær var kosinn í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi stéttarfélaga: Kjörinn varamaður á ársfundi 2013. Tók sæti sem aðalmaður í stjórn á árinu 2014. Kjörinn aðalmaður í stjórn á ársfundi 2015.
  - Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
Stjórnarmaður í Útgáfufélagi Austurlands ehf.
Stjórnarmaður í Námsveri ehf.
Í miðstjórn ASÍ
Ýmis nefndarstörf á vegum AFLs, ASÍ og landssambanda ASÍ

Stjórnarháttayfirlýsing

- Tryggvi Jóhannsson, fæddur 1973
  - o Menntun: Grunnskólapróf, ýmis starfstengd námskeið
  - o Aðalstarf: Starfsmaður hjá Þrif og Ræstivörum
  - o Starfsferilságrip:
    - 1995-2000: Bóndi
    - 2000-2005: Þjónustufulltrúi hjá ISS Ísland
    - 2005-2006: Öryggisvörður hjá Securitas
    - 2006- Starfsmaður hjá Þrif og Ræstivörur
  - o Hvenær var kosinn í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi stéttarfélagi: Kjörinn varamaður á ársfundi 2014 og aðalmaður á ársfundi 2015.
  - o Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
    - Varaformaður í stjórn Matvæla- og Þjónustudeild Einingar-Iðju
    - Í trúnaðarráði Einingar-Iðju
    - Í samninganefnd Einingar-Iðju
    - Trúnaðarmaður á vinnustað
- Unnur Gréta Haraldsdóttir, fædd 1972
  - o Menntun: B.Sc. í viðskiptafræði frá Háskólanum á Bifröst
  - o Aðalstarf: Bókhald og uppgjör rekstraraðila
  - o Starfsferilságrip:
    - 2006- Stafsmáður hjá Forsvar ehf.
  - o Hvenær var kosinn í stjórn sjóðsins:
Fulltrúi SA: Kjörinn aðalmaður frá ársfundi 2012.
  - o Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
Ekki aðrar stjórnarsetur

Endurskoðunarnefnd:

- Fjóra Björk Jónsdóttir, fædd 1965
  - o Menntun: MBA, Viðskiptafræðingur af endurskoðunarsviði frá HÍ
  - o Aðalstarf: Kennsla og rannsóknir við Viðskiptadeild HA
  - o Starfsferilságrip:
    - 1990-1993: Sumarstarf með skóla, umsjón með reikningshaldi og skrifstofu Hótel Búða
    - 1994-1999: Skrifstofustjóri Hveragerðisbæjar, m.a. ábyrgð á uppgjöri bæjarsjóðs og staðgengill bæjarstjóra
    - 2000-2004: Deildarstjóri í reikningshaldi Íslandsbanka með ábyrgð á uppgjörum bankans, dótturfélögum og samstæðunnar
    - 2004-2005: Verkefnisstjóri hjá Impru nýsköpunarmiðstöð
    - 2007 : Starfsþróun hjá Akureyrarbæ
    - 2005- : Aðjúnkt við Viðskiptadeild Háskólans á Akureyri
  - o Önnur trúnaðarstörf:
    - Endurskoðunarnefnd Stapa lífeyrissjóðs frá 2010, formaður frá 2012
    - Formaður endurskoðunarnefndar Byggðastofnunar frá 2010
    - Formaður endurskoðunarnefndar Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar frá 2011
    - Endurskoðunarnefnd Sparisjóðs Norðurlands 2012-2015
- Ágúst Torfi Hauksson, varaformaður, fæddur 1974 (sjá hér að ofan)
- Huld Aðalbjarnardóttir, fædd 1968 (sjá hér að ofan)

Stjórnendur:

- Kári Arnór Kárason, fæddur 1956
  - o Menntun: Búfræðingur frá Hvanneyri, Stúdent frá MH, Phil. Cand í Hagfræði og tölfræði frá Háskólaum í Lundi í Svíþjóð.
  - o Próf í verðbréfavíðskiptum.
  - o Aðalstarf: Framkvæmdastjóri Stapa lífeyrissjóðs

Stjórnarháttayfirlýsing

- Starfsferilságrip:
  - 1983: Ýmis störf m.a. við fiskvinnslu, byggingariðnað, virkjanir, landbúnað, banka ofl. (með námi)
  - 1983-1993: Framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðsins Bjargar
  - 1993-2007: Framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs Norðurlands
  - 2007- Framkvæmdastjóri Stapa lífeyrissjóðs
- Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
  - Stjórnarmaður í AO fjárfestingarfélagi slhf. (ekki greidd stjórnarlaun)
  - Stjórnarmaður í Bakkastakki slhf. (stjórnarlaun renna til Stapa lífeyrissjóðs)
  - Stjórnarmaður í Málsóknarfélagi hluthafa Landsbanka Íslands (ekki greidd stjórnarlaun)
- Jóna Finndís Jónsdóttir, fædd 1974
  - Menntun: Stúdent frá MA, B.Sc. í Jarðeðlisfræði frá Háskóla Íslands, M.Sc. í umhverfis og vatnaverksfræði frá Háskólanum í Austin, Texas í Bandaríkjunum, Phd. í vatnaverksfræði frá Háskólanum í Lundi í Svíþjóð.
Próf í verðbréfavíðskiptum.
  - Aðalstarf: Áhættustjóri Stapa lífeyrissjóðs
  - Starfsferilságrip:
    - 1996-1998: Mælingar og úrvinnsla hjá Vatnamælingum Orkustofnunar (með skóla)
    - 1998-2000: Aðstoð við rannsóknir hjá CRWR, við Háskólann í Texas (með skóla)
    - 2000-2007: Fagstjóri hjá Vatnamælingum Orkustofnunar
    - 2007-2012: Sjóðstjóri hjá Stapa lífeyrissjóði
    - 2012- Áhættustjóri hjá Stapa lífeyrissjóði
  - Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
Starfsmaður á ekki sæti í nefndum eða stjórnnum
- Arne Vagn Olsen, fæddur 1972
  - Menntun: Stúdent frá MR, B.Sc. í sjávarútvegsfræði frá Háskólanum á Akureyri, MBA frá Copenhagen Business School, Danmörku.
Próf í verðbréfavíðskiptum.
  - Aðalstarf: Fjárfestingastjóri Stapa lífeyrissjóðs
  - Starfsferilságrip:
    - 1997-1998: Vinnslustjóri Útgerðarfélags Akureyringa hf.
    - 1998-1999: Markaðsstjóri Útgerðarfélags Akureyringa hf
    - 1999-2003: Sjóðstjóri hjá Íslenskum verðbréfum hf
    - 2005-2012: Forstöðumaður markaðs- og sölusviðs Íslenskra verðbréfa hf
    - 2012- Fjárfestingarstjóri Stapa lífeyrissjóðs
  - Önnur trúnaðarstörf, þ.á.m. stjórnarseta í öðrum félögum:
    - Stjórnarmaður í SF IV slhf. (stjórnarlaun renna til Stapa lífeyrissjóðs)
    - Stjórnarmaður í SÍA II slhf. (stjórnarlaun renna til Stapa lífeyrissjóðs)

Upplýsingar um brot á lögum og reglum sem viðeigandi eftirlits- og eða úrskurðaraðili hefur ákvarðað

Ekki var um nein slík brot eða ákvörðun að ræða.

Samskipti við sjóðfélaga

Sjóðurinn hefur sett sér reglur um samskipti við sjóðfélaga. Sjóðurinn sendir sjóðfélögum yfirlit um réttindi sín tvisvar á ári. Sjóðurinn býður auk þess upp á sjóðfélagavef, þar sem sjóðfélagar geta fengið upplýsingar um lífeyrisréttindi sín hjá sjóðnum auk upplýsinga um iðgjaldaskil og aðgang að rafrænum skjölum, sem þeim tengjast. Einnig er þar að finna reiknivélar, þar sem hægt er að reikna út lífeyri m.v. núverandi og væntanleg réttindi og greiðslubyrði lána. Þá heldur sjóðurinn út öflugri heimasíðu, þar sem finna má margháttaðar upplýsingar um sjóðinn og hagsmuni og réttindi sjóðfélaga, þ.m.t. hvernig bera á sig að við að sækja um lífeyri ofl.